

УДК 378.1 : 37

Ольга ЄРЬОМЕНКО

ORCID: 0000-0001-8339-3812

кандидат педагогічних наук, доцент,
докторант кафедри педагогіки,
методики та менеджменту освіти
Української інженерно-педагогічної
академії, м. Харків, Україна

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ З УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ОСВІТИ

Анотація. У статті приділено увагу проблемі якості підготовки магістрів у сучасних умовах реформації та трансформації суспільства й освіти. Розглянуто поняття «якість освіти», «якість вищої освіти». Автором припущено, що під якістю вищої освіти можна розглядати як досягнення результату, максимально наближеного до поставленої мети, відповідність вимогам, умовам, нормам та стандартам, а також громадську оцінку ступеня задоволення освітніми послугами.

Особливу увагу зосереджено на забезпеченні якості підготовки майбутніх менеджерів у сфері освіти, які забезпечуватимуть якість освіти, компетентно управляючи закладом освіти. До основних завдань забезпечення якості підготовки магістрів автор статті відносить отримання необхідних ресурсів (кадрових, матеріальних, наукових, тощо); організацію навчального процесу, що найбільш адекватно відповідає сучасним тенденціям розвитку національної та світової економіки й освіти; контроль освітньої діяльності ЗВО та якості підготовки фахівців на всіх етапах та рівнях навчання.

Оскільки однією із складових створення внутрішньої системи забезпечення якості підготовки магістрів з управління закладом освіти є відповідність змісту цієї підготовки вимогам ринку освітніх послуг, ринку праці (у т. ч. потребам роботодавців), потреб суспільства та здобувачів освіти, що закладається у відповідних стандартах та програмах, автором детально розглянуто освітні програми магістерської підготовки, особливу увагу зосереджено на теоретичному нормативному змісті та компетенціях, що мають засвоїти студенти.

У статті підкреслено, що змістова частина програми професійної підготовки магістрів управління закладом освіти загалом формує у магістрантів комплексні знання, вміння та компетентності, підвищує показники результативності професійної діяльності, що в цілому спрямовано на забезпечення якості освіти. Проте, процес підготовки

магістрів-управлінців побудовано на традиційному підході до навчання, що обмежує можливість повною мірою забезпечити якість вищої освіти та не сприяє її підвищенню. Цей факт стимулює освітянську спільноту вдосконалювати існуючі та шукати нові технології підготовки магістрів-управлінців.

Ключові слова: якість освіти, забезпечення якості вищої освіти, управління закладом освіти, стандарти, компетентності, освітньо-професійні програми.

Постановка проблеми. Система вищої освіти в Україні постійно реформується і трансформується у контексті європейських вимог, у зв'язку з чим актуалізується потреба в осмисленні якості підготовки фахівців з вищою освітою з урахуванням сучасних викликів, проблем і продуктивного досвіду.

Згідно Закону України «Про вищу освіту» (розділ 5, ст. 16) зазначаємо, що система забезпечення якості вищої освіти в Україні складається із системи внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності закладів вищої освіти та якості вищої освіти, а також системи забезпечення якості діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти і незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти [5]. При чому, «якість освіти» розкривається як відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом освіти та/або договором про надання освітніх послуг, а «якість освітньої діяльності» як рівень організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу, що забезпечує здобуття особами якісної освіти та відповідає вимогам, встановленим законодавством та/або договором про надання освітніх послуг [4].

У Національній доктрині розвитку освіти наголошується, що якість є національним пріоритетом. Вона зазначається як передумова національної безпеки держави, додержання міжнародних норм і вимог законодавства України щодо реалізації права громадян на освіту. Забезпечення якості освіти потребує матеріальні, фінансові, кадрові та наукові ресурси суспільства й держави. Висока якість освіти передбачає взаємозв'язок освіти і науки,

---

педагогічної теорії та практики.

Особливу увагу ми зосередили на якості підготовки майбутніх менеджерів у сфері освіти, які безпосередньо будуть забезпечувати якість освіти, компетентно управляючи закладом освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукової літератури свідчить про постійний інтерес науковців до проблеми забезпечення якості підготовки фахівців. Зокрема, М. Великжаніна, Г. Клімова, Р. Кубанов, М. Міровська, Н. Хворостяна, приділяли увагу підвищенню якості вищої освіти; О. Герасименко, І. Козубцов, В. Ткач працювали над якістю підготовки фахівців; М. Лещенко, А. Светлорусова, О. Товканець, присвятили свої праці підготовці фахівців з менеджменту освіти, Л. Воротняк, Є. Курчкі розглядали зміст підготовки магістрів з управління за кордоном. Разом з тим у науковій літературі приділено недостатньо уваги проблемі підготовки магістрів управління закладом освіти в контексті забезпечення якості вищої освіти.

Мета статті – розкрити сутність поняття «якість вищої освіти», дослідити змістову наповнюваність освітніх програм вітчизняних вищих навчальних закладів щодо забезпечення магістрантам якісної освіти.

Виклад основного матеріалу. У Національній доктрині вказується, що «якість освіти визначається на основі державних стандартів освіти та оцінки громадськістю освітніх послуг» [15, п. 7]. Безсумнівно, ефективність дослідження та його результати залежать від того, що ми вкладаємо у дефініцію «якість освіти». Так, з позиції філософії «якість» є сутністю об'єкта чи процесу що розглядається, в нашому випадку – це система підготовки магістрів. Тут якість виражається в сукупності його властивостей, при чому об'єкт не складається з них, а володіє ними, тому якість виступає як його цілісна характеристика. Із позицій економіки та управління «якість» розглядається як рівень досягнення поставлених цілей, відповідність визначеним стандартам, ступінь задоволення очікувань споживача. З педагогічної позиції «якість» – це комплексна характеристика, яка відображає

діапазон і рівень освітніх послуг, що надаються системою освіти відносно до інтересів особи, суспільства і держави [2].

Аналіз наукових джерел щодо сутності поняття «якість» освіти дає можливість стверджувати, що сучасні вчені трактують його неоднаково. Загалом «якість освіти» традиційно пов'язують із навчальним процесом освітнього закладу: його змістом, формами, методами, кадровим складом. Але з переходом на формування ринкових відносин та необхідністю конкурувати на ринку надання освітніх послуг, погляди на поняття «якість освіти» теж зазнали деяких змін. Особливо це стосується якості вищої освіти.

Аналіз наукових праць засвідчує, що питанням якості вищої освіти займалися вітчизняні науковці В. Загорський, Д. Ільницький, Р. Кубанов, Г. Клімова, М. Міровська, І. Станкевич, М. Терованесов, С. Шевченко, С. Шишов [6; 7; 9; 14; 16] та інші. Так, науковець Г. Клімова відстежила три основні підходи при визначенні поняття «якість вищої освіти», що знайшли відображення в сучасній науці:

- *об'єктивістський* (здійснення аналізу якості вищої освіти на підставі розгляду вхідних параметрів освітньої системи ЗВО (професійного рівня викладачів, рівня матеріально-технічного забезпечення, рівня знань студентів на початковому етапі навчання тощо), і вихідних параметрів (рейтингу випускників, можливості працевлаштування тощо));

- *релятивістський* (спирається на досягнення цілей навчання. Виявляється, наскільки рівень навчальних досягнень студентів відповідає запланованому результату у вигляді вимог освітніх стандартів);

- *компетентнісний* (орієнтований на вдосконалення якості освітнього процесу в поточний період. При оцінюванні якості вищої освіти розглядають творчу пізнавальну активність студентів, рівень сформованих у них компетентностей) [6].

Аналізуючи розмаїття трактувань сутності поняття «якість вищої освіти», відзначимо такі:

- сукупна, комплексна, системна, цілісна характеристика, яка включає в себе, окрім якості навченості, ще й цілу низку параметрів, завдяки врахуванню яких оцінка результатів навчання може бути і підвищена, і зведена до нуля або навіть стати негативною (Н. Островерхова) [12].

- збалансована відповідність вищої освіти численним потребам, цілям, умовам, прийнятним нормам і стандартам, що встановлюються для виявлення причин порушення цієї відповідності й управління процесом поліпшення якості (В. Лунячек) [8];

- відповідність якісних і кількісних результатів вищої освіти вимогам особистостей та інших зацікавлених сторін (І. Станкевич) [14].

Науковець Р. Кубанов пропонує розглядати якість вищої освіти в двох аспектах – зовнішнього та внутрішнього. Зовнішнім аспектом виступає якість результату освітнього процесу – відповідність рівня підготовки випускників попиту роботодавців (вимогам стандартів), а внутрішнім аспектом науковець виділяє характеристики системи забезпечення цієї якості – зміст освіти, рівень підготовки абітурієнтів, студентів, викладацьких кадрів, інформаційно-методичний супровід, матеріально-технічне забезпечення якості підготовки, використовувані навчальні технології, наукова діяльність тощо [7].

Узагальнюючи подані вище визначення, приводимо свою думку, що поняття «якості вищої освіти» можна розглядати як досягнення результату, максимально наближеного до поставленої мети, відповідність вимогам, умовам, нормам та стандартам, а також громадську оцінку ступеня задоволення освітніми послугами.

Вчені також розкривають системність та досліджують структуру якості вищої освіти. Як цілісну систему розглядають якість вищої освіти в своїх дослідженнях науковці Н. Батечко, К. Гнезділова, Г. Клімова, О. Ляшенко, М. Терованесов та ін. Так, науковець Г. Клімова вважає, що система якості вищої освіти складається з трьох елементів:

1) якості потенціалу вищої освіти, що включає якість освітнього

стандарту, освітніх програм, матеріально-технічної та інформаційно-методичної бази, якість науково-педагогічних кадрів, викладання наукових досліджень, якість підготовки та виховання студентів різних рівнів освіти.

2) якості процесу вищої освіти, що складає якість: освітньої діяльності, використання активних форм навчання, контролю освітнього процесу, мотивації викладацького складу, якість ставлення студентів до навчання, інтенсивність освітнього процесу.

3) якості результату вищої освіти: конкурентоспроможність, усвідомлення професіоналізму, розпізнання і реалізація індивідуальних здібностей та особливостей, задоволення вимог споживачів, працевлаштування, кар'єра і зарплатня, оволодіння методологією самоосвіти, наявність гарантії застосування отриманих знань і практичних навичок із вигодою для дипломованого спеціаліста [6].

Н. Батечко підкреслює, що якість вищої освіти є складною системою, що поєднує організаційну структуру, методики, процеси і ресурси необхідні для функціонування системи вищої освіти з метою її відповідності вимогам та соціальним нормам, державним освітнім стандартам [1].

Розглядаючи структуру якості освіти можна зазначити, що її дотримання підвищує якість освітнього процесу.

Згідно Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти, основу Європейської системи забезпечення якості вищої освіти складають три частини:

- *внутрішнє забезпечення якості* (оприлюднена політика забезпечення якості, яка буде частиною їхнього стратегічного управління; розробка та затвердження своїх програм; студентоцентричне навчання, викладання та оцінювання; зарахування, навчання, визнання кваліфікацій і сертифікація студентів; компетентність викладацького складу; навчальні ресурси та підтримка студентів; управління інформацією, публічна інформація, циклічне зовнішнє забезпечення якості; поточний моніторинг і періодичний перегляд

програм);

- *зовнішнє забезпечення якості* (врахування внутрішнього забезпечення якості; розроблення доцільних методологій; втілення процесів; наявність експертів з незалежної перевірки; критеріїв для висновків; звітування; подання скарг і апеляцій);

- *агенції із забезпечення якості* (заходи, політика та процеси забезпечення якості; офіційний статус; незалежність та автономія; тематичний аналіз, ресурси – людські та фінансові; внутрішнє забезпечення якості та професійна поведінка; циклічна зовнішня перевірка (1 раз на 5 років) агенцій задля засвідчення своєї відповідності стандартам) [13].

Ми поділяємо точку зору В. Ніколаєвського [11] та багатьох сучасних науковців, які виокремлюють основні завдання забезпечення якості вищої освіти, до яких належать: отримання необхідних ресурсів (кадрових, фінансових, матеріальних, інформаційних, наукових, навчально-методичних тощо); організація навчального процесу, що найбільш адекватно відповідає сучасним тенденціям розвитку національної та світової економіки та освіти; контроль освітньої діяльності ЗВО та якості підготовки фахівців на всіх етапах навчання та на всіх рівнях.

Отже, якість вищої освіти виявляється, передусім, у підготовці фахівців, здатних задовольняти як власні, так і суспільні потреби. Зазначимо, що сучасна підготовка магістрів має передбачати не тільки оволодіння певною сумою знань, умінь і навичок, а й максимальне задоволення освітянських потреб, інтересів і прагнень самої особистості магістранта, розвиток його креативних здібностей та інноваційності мислення.

Також, серед основних завдань забезпечення якості вищої освіти є і провадження на високому рівні освітньої діяльності, яка забезпечує здобуття особами вищої освіти відповідного ступеня за обраними ними спеціальностями (ст. 26) [5]. Так, під якістю освітньої діяльності маємо на увазі рівень можливості вищих навчальних закладів і державних органів, які

здійснюють управління у галузі вищої освіти з метою задоволення потреб населення у вищій освіті.

Цільову настанову нашого дослідження спрямовано на забезпечення якості магістерської підготовки, що відноситься до системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності – низки завдань, заходів і процедур, моніторингу та аналізу результатів діяльності на всіх рівнях організаційної структури закладу освіти, у тому числі щодо забезпечення якісного здобуття знань, навичок та інших компетентностей відповідно до стандартів вищої освіти. Особливої уваги заслуговує якість підготовки магістрів за спеціальністю 073 «Менеджмент» професійних управлінців закладами освіти, які мають піднімати рівень ввіреної їм організації, забезпечувати та реалізовувати освітній процес.

За результатами нашого наукового пошуку, над забезпеченням якості підготовки магістрів управління навчальними закладами працювало багато науковців: Ю. Атаманчук розглядав інформатизацію управлінської діяльності, П. Баранов розкрив оцінювання й управління конкурентоспроможністю як науково-педагогічного продукту навчання в магістратурі, В. Берека розглядав управління в рамках менеджменту освіти, Л. Даниленко розкрила модернізовані функції управління, які за вимогою часу примушують змінювати підготовку магістрів управління, адаптувати підготовку до вимог сьогодення, С. Калашнікова займалася модернізацією програм професійної підготовки управлінців-лідерів на основі концептуальних засад, П. Кошелєв розкрив проблему проектування професійно важливих управлінських якостей, Н. Меркулова вивчала готовність магістрів менеджменту освіти до інноваційного управління навчальними закладами, науковці М. Лещенко та А. Светлорусова займалися професійною підготовкою керівних кадрів освіти інноваційно-рефлексивним підходом та інші. Отже, здобутки вітчизняних науковців, які вчасно реагують на зміни в сучасній освіті та потреби замовників освіти, з одного боку, збагачують систему забезпечення якості

вищої освіти у галузі підготовки менеджерів освіти, з іншого боку, спостерігається деяка екстенсивність, де якість освіти досягається не за рахунок збільшення ефективності підготовки магістрів, а за рахунок введення у освітню діяльність нових ресурсів, найчастіше шляхом розширення освітніх програм, змісту та методології підготовки.

Згідно із Законом України «Про вищу освіту» підготовка фахівців здійснюється за освітньо-професійною програмою – для магістрів-управлінців – 90 кредитів ЄКТС, і також власною освітньо-науковою програмою згідно з отриманою ліцензією на відповідну освітню діяльність науковими установами Національної академії наук України та національними галузевими академіями наук – 120 кредитів ЄКТС. Мінімум 35% обсягу освітньої програми має бути спрямовано на забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за спеціальністю, визначених стандартом вищої освіти. Також, у Законі України «Про вищу освіту» підкреслюється, що наукові установи можуть здійснювати підготовку магістрів за освітньо-науковою програмою, узгодженою із закладом вищої освіти. У такому разі наукова складова такої програми здійснюється у науковій установі, а освітня складова – у закладі вищої освіти [5].

Однією із складових створення внутрішньої системи забезпечення якості підготовки магістрів з управління закладом освіти є відповідність змісту цієї підготовки вимогам ринку освітніх послуг, ринку праці (у т. ч. потребам роботодавців), потреб суспільства та здобувачів освіти, що закладається у відповідних стандартах та програмах.

Оскільки якість вищої освіти створюється на рівні освітніх програм магістерської підготовки, розглянемо їх детально.

Загальною метою освітньої програми підготовки магістрів-управлінців є підготовка фахівців, здатних ідентифікувати та розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризуються

невизначеністю умов і вимог [10]. Така підготовка потребує певної адаптивності, оскільки невизначеність умов і вимог обумовлює пошук цілеорієнтованих методів навчання та розвиток уміння приймати рішення і відповідати за якість його виконання.

Освітньо-професійна програма підготовки магістрів управління закладами освіти складається з двох циклів загальної та професійної підготовки. Даний розподіл є одним із засобів забезпечення якості освіти і передбачений для того, щоб удосконалювати компетентності, вмотивованість, професіоналізм магістрантів, тим самим підвищуючи якість підготовки фахівців. Цикли програми загальної теоретичної підготовки включають дисципліни двох видів: основні дисципліни та дисципліни за вільним вибором. Загальний обсяг обов'язкових компонент в кожному закладі освіти різні, складає приблизно від 58 до 72 кредитів, решта виділяється на компонент дисциплін за вибором.

Аналізуючи освітньо-професійні програми підготовки магістрів з управління закладом освіти ми виокремили теоретичний нормативний зміст та компетенції, що мають засвоїти студенти.

Теоретичний нормативний зміст предметної області програми складає парадигми, закони, закономірності, принципи менеджменту; інноваційні концепції системного, ситуаційного, адаптивного, антисипативного, антикризового, проектного менеджменту тощо; функції, методи, технології та управління організаціями та їх підрозділами, управлінські рішення у менеджменті, методологію наукових досліджень.

Компетенції, що інтегровані на основі стандартів з урахуванням ринкових вимог, потреб суспільства та мають бути опанованими студентами під час навчання в магістратурі:

1. Спроможність набути навчальну компетентність та розвивати ключові компетентності для навчання впродовж життя при опануванні таких компетенцій:

- здатність до здобуття спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень, які є основою для нестандартного, комплексного мислення та інноваційної діяльності;

- здібність до самоорганізації в навчанні: визначення мети, довгострокове та поточне планування, самоспрямування своїх дій на здійснення планів, самоконтроль і саморегулювання власної освітньої діяльності.

2. Спроможність набути особисту, соціальну та професійну компетентності керівника закладу освіти при опануванні таких компетенцій:

- змога структурувати заклад освіти, розробляти концепцію його розвитку;

- здатність до стратегічного та поточного планування, організації та контролю за діяльністю закладу освіти;

- володіння технологіями набору вихованців/учнів/слухачів/студентів;

- здібність до формування кадрової політики, доцільного використання можливостей кожного учасника освітньої організації для досягнення її мети і виконання місії;

- здатність створювати і підтримувати належні умови навчання і професійної діяльності для всіх учасників освітнього процесу;

- здатність до створення і управління освітніми проектами та керування багатоканальною діяльністю закладу освіти;

- здатність до використання сучасних моніторингових, ІТ- та інших інноваційних технологій управління освітнім закладом;

- спроможність брати на себе відповідальність за прийняття рішень у традиційних і непередбачуваних ситуаціях;

- здатність до формування і розвитку соціальних і особистих якостей, необхідних керівнику закладу освіти: стресостійкість, адаптивність,

---

людяність, моральність, гнучкість у досягненні соціальної мети, організаторські якості тощо;

- набуття фінансово-економічних компетенцій з питань управління діяльністю закладу освіти;

- володіння ринковими методами антикризового та корпоративного управління;

- здатність здійснювати самоаналіз та коригувати особисту діяльність як складову колективної діяльності.

Перелічені вище компетенції засвідчують про необхідність створення сприятливого середовища для повноцінного розвитку особистості майбутнього управлінця, що передбачає уміння вчасно адаптуватися до сучасного життя та ринкових вимог в професійній діяльності, досягти поставленої мети в постійно мінливих умовах [3].

У навчальних програмах спостерігається взаємозалежність та відповідність між компетентностями, що мають набути магістранти, та начальними дисциплінами. Так, для досягнення загальних компетентностей випускника (здатності проведення досліджень на відповідному рівні; здатності до абстрактного мислення, аналізу та синтезу) у перелік компонент програми загального циклу підготовки (від 6 до 10 кредитів) заклади освіти включають такі дисципліни: «Філософія» (методи та форми наукового пізнання) (ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля») або «Методологія та організація наукових досліджень» (Українська інженерно-педагогічна академія, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, Рівненський державний гуманітарний університет), «Психологія управління» (Національний університет біоресурсів та природокористування України), «Договірне право» (Українська інженерно-педагогічна академія, Херсонський державний аграрний університет).

До циклу професійної підготовки, що забезпечує фахові

компетентності, включені такі дисципліни: «Теорія і менеджмент організацій», «Техніка управлінської діяльності», «Менеджмент і адміністрування», «Публічне адміністрування», «Кадровий менеджмент. Управління конфліктами в сфері освіти» або «Управління трудовими ресурсами», «Управління навчальною та виховною діяльністю», «Освітні технології», «Стратегічне управління в сфері освіти», «Правові та фінансово-економічні основи управління навчальним закладом», «Фінансовий менеджмент» (в освіті), «Соціологія і психологія управління закладом освіти», «Корпоративне управління», «Специфіка управління закладом освіти різного типу», «Управління інформаційними зв'язками», «Технології в управлінні організацією», «Охорона праці та цивільний захист», «Інформаційні системи і технології», «Аудит і оцінювання управлінської діяльності».

Слід відзначити, що деякими закладами вищої освіти зроблені кроки до осучаснення програми підготовки магістрів-управлінців. З цією метою у цикл професійної підготовки введені дисципліни: «Фандрейзинг в освітній діяльності» (3 кредити) (ЗВО «Університет імені Альфреда Нобеля») та «Управління проектами» (Херсонський державний аграрний університет, Харківський національний економічний університет Імені Семена Кузнеця) та «Управління освітніми проектами» (Українська інженерно-педагогічна академія). На нашу думку, вказані дисципліни необхідно вводити в професійний цикл підготовки магістрів, для того, щоб вони могли наблизитися до реалій своєї майбутньої роботи, оскільки управлінці закладів освіти постійно знаходяться в умовах проектної діяльності, розробляють комплекс взаємопов'язаних заходів, спрямованих на досягнення поставлених стратегічних і тактичних цілей, при чому протягом обмеженого часу та при обмежених фінансових, трудових і матеріальних ресурсах, а також постійно знаходяться у процесі залучення зовнішніх, сторонніх для закладу освіти ресурсів, необхідних для реалізації

будь-якої задачі.

До складу кожної освітньо-професійної програми включено вибіркового компонента, що поділяється на 2 вибіркові блоки. Вибірковий блок 1 – дисципліни самостійного вибору закладу вищої освіти та вибіркового блока 2 – дисципліни за вибором студентів, причому всі запропоновані дисципліни у вибіркового блоці стають обов'язковими для вивчення. Так, блок 1 складає 2 або 3 дисципліни по 3 кредити. Для вибору виводяться загалом наступні дисципліни «Освітологія», «Теорія прийняття рішень», «Комунікативні процеси в управлінській діяльності», «Іноземна мова», «Конфлікти в управлінській діяльності», «Психологія управління», «Управління навчальною та виховною діяльністю», «Управління фінансово-економічною діяльністю навчального закладу», «Техніка управлінської діяльності», «Моніторинг якості освіти», «Самоменеджмент», «Психологія ведення переговорів», «Кризи та деформації професійного розвитку освітянина», «Новітні технології в освіті і управлінні», «Управління проектами в сфері освіти» тощо. З вище перелічених дисциплін обов'язкового та за вибором циклів ми можемо спостерігати повтор деяких дисциплін. Це пояснюється тим, що навчальні заклади, складаючи свої програми, самі вирішують які дисципліни виводити на вибір, а які повинні бути обов'язковими для вивчення.

Слід виділити такий факт, що сучасна підготовка магістрів управління закладом освіти побудована на традиційному підході до навчання, що повною мірою не задовольняє сучасних потреб здобувачів вищої освіти. Особливо це стосується дисциплін за вибором. Законодавством України рекомендується використовувати як блочні форми вибору, так і повністю вільний вибір дисциплін здобувачами. Нажаль, номінально враховується можливість зробити вибір, але він робиться закладом освіти, а не студентом. І, якщо допускається вибір дисципліни студентом, то вона викладається всій навчальній групі або

потоків загалом, а не окремому студенту. В даному випадку порушується індивідуалізація професійної підготовки здобувачів вищої освіти.

Загалом, наповнюваність змістової частини програми професійної підготовки магістрів управління закладом освіти формує у магістрантів комплексні знання, вміння та компетентності, підвищує показники результативності професійної діяльності, що в цілому спрямовано на забезпечення якості освіти.

Висновки. Перспективи подальших досліджень. Таким чином, одним із дієвих інструментів забезпечення якості вищої освіти України є наповненість системи внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості відповідно до стандартів і рекомендацій Європейського простору вищої освіти.

Оперуючись висвітленими у нашому дослідженні положеннями, викладеними вище, констатуємо, що забезпечення якості підготовки магістрів управління закладом освіти може бути здійснено за умови наявності ресурсів (людських, матеріальних, технічних тощо), створення студентоорієнтованого освітнього середовища, здобуття випускниками компетентностей, які визначаються освітньою програмою згідно з відповідними стандартами вищої освіти, моніторингу якості освітніх послуг та осучаснення програм.

Процес підготовки магістрів-управлінців у закладі вищої освіти загалом побудовано на традиційному підході до навчання, що не сприяє підвищенню її ефективності та обмежує можливість повною мірою забезпечити якість вищої освіти. Проте сучасний розвиток і модернізація вищої освіти стимулює освітянську спільноту вдосконалювати існуючі та підбирати нові досконалі методи роботи з магістрами, шукати нові системи підготовки магістрів.

У поданій статті нами проаналізовано в основному теоретичний нормативний зміст предметної області освітньої програми підготовки

магістрів управління закладом освіти та компетенції, що вони мають засвоїти. Подальші дослідження стосуватимуться аналізу якості ресурсів, студентоорієнтованого освітнього середовища, а також моніторингу якості освітніх послуг.

Використана література

1. Батечко Н. Феномен якості освіти в сучасному науковому дискурсі / Н. Г. Батечко // Освітологічний дискурс. – 2017. – № 3-4. – С. 1-16. – Електронний ресурс. – Режим доступу до ресурсу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/osdys_2017_3-4_3.
2. Енциклопедія освіти / В. Г. Кремень (голов. ред.). – К: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
3. Єрмоменко О. А. Деякі питання створення адаптивної системи підготовки магістрів з управління навчальним закладом / О. А. Єрмоменко // Проблеми інженерно-педагогічної освіти : збірник наукових праць / Укр. інж.-пед. акад. – Харків. – 2018. – Вип. 59. – С. 65-71.
4. Закон України «Про освіту» від 09.08.2019 «2145-VIII». – Електронний ресурс. – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
5. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 «1556-VII». – Електронний ресурс. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
6. Клімова Г. П. Забезпечення якості вищої освіти як пріоритетна детермінанта становлення інноваційного суспільства в Україні / Г. П. Клімова // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». – 2017. – № 2 (33). – С. 65-73.
7. Кубанов Р. А. Якість освіти: суть поняття та особливості оцінювання / Р. А. Кубанов // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – 2013. – № 13 (272), Ч. II. – С.25-31.
8. Лунячек В. Е. Якість освіти: теоретичний контекст / В. Е. Лунячек // Обрії. – 2009. – № 1. – Електронний ресурс. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/porta1/Soc_Gum/obrii/2009_1/Luni_achek.doc.pdf
9. Міровська М. Забезпечення якості освітнього процесу університету через розвиток потенціалу студента / М. Міровська // Адаптивне управління: теорія і практика. Педагогіка: ел. наук. фах. вид. – Вип. 3(5), 2017. – Електронний ресурс. – Режим доступу до ресурсу: http://am.eor.in.ua/images/adapt/Vol.3ped5/17ped3_5mirowska.pdf
10. Наказ МОН «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент» для другого (магістерського) рівня вищої освіти» № 959 від 10.07.2019. – Електронний ресурс. – Режим доступу до ресурсу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha->

osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/07/12/073-menedzhment-magistr.pdf

11. Ніколаєвський В. М. Соціологічна освіта в Україні: критерії та освітні стратегії досягнення якості / В.М. Ніколаєвський. – Електронний ресурс. – Режим доступу: http://www.sociology.kharkov.ua/docs/chten_01/nick.doc

12. Островерхова Н. Оцінка якості освіти [Текст] / Н. Островерхова // Освіта і управління. – 2005. – Т. 8, № 1. – С. 109-113.

13. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти. – Електронний ресурс. – Режим доступу: https://enqa.eu/indirme/esg/ESG%20in%20Ukrainian_by%20the%20British%20Council.pdf

14. Станкевич І. В. Сутність поняття «якість вищої освіти» в сучасних умовах розвитку / І. В. Станкевич // Economic Annals-XXI (2015), 9-10, p. 60-63.

15. Указ президента України «Про Національну доктрину розвитку освіти» від 17 квітня 2002 року N 347/2002. – Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>

16. Управління якістю освіти у вищих навчальних закладах [Текст] : навч. посіб. : у 2 ч. Ч. 1: Теоретичні засади формування систем управління якістю надання освітніх послуг / кол. авт. ; за заг. ред. чл.-кор. НАН України В. С. Загорського. – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2011. – 136 с.

References

1. Batechko N. Fenomen yakosti osvity v suchasnomu naukovomu dyskursi / N. H. Batechko // Osvitolohichniy dyskurs. – 2017. – № 3-4. – S. 1-16. – Elektronnyi resurs. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/osdys_2017_3-4_3.

2. Entsyklopediia osvity / V. H. Kremen (holov. red.). – K: Yurinkom Inter, 2008. – 1040 s.

3. Yeromenko O. A. Deiaki pytannia stvorennia adaptyvnoi systemy pidhotovky mahistriv z upravlinnia navchalnym zakladom / O. A. Yeromenko // Problemy inzhenerno-pedahohichnoi osvity : zbirnyk naukovykh prats / Ukr. inzh.-ped. akad. – Kharkiv. – 2018. – Vyp. 59. – S. 65-71.

4. Zakon Ukrainy «Pro osvitu» vid 09.08.2019 «2145-VIII». – Elektronnyi resurs. – Rezhym dostupu: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

5. Zakon Ukrainy «Pro vyshchu osvitu» vid 01.07.2014 «1556-VII». – Elektronnyi resurs. – Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

6. Klimova H. P. Zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity yak priorytetna determinanta stanovlennia innovatsiinoho suspilstva v Ukraini / H. P. Klimova // Visnyk Natsionalnoho universytetu «Iurydychna akademiia Ukrainy imeni Yaroslava Mudroho». – 2017. – № 2 (33). – S. 65-73.

7. Kubanov R. A. Yakist osvity: sut poniattia ta osoblyvosti otsiniuvannia / R. A. Kubanov // Visnyk LNU imeni Tarasa Shevchenka. – 2013. – № 13 (272), Ch. II. – S.25-31.

8. Luniachek V. E. Yakist osvity: teoretychnyi kontekst / V. E. Luniachek //

Обрії. – 2009. – № 1. – Електронні ресурс. – Режим доступу: http://www.nbuu.gov.ua/porta1/Soc_Gum/obrii/2009_1/Lunichchek.doc.pdf

9. Mirovska M. Zabezpechennia yakosti osvitnoho protsesu universytetu cherez rozvytok potentsialu studenta / M. Mirovska // *Адаптивне управління: теорія і практика*. Педагогіка: ел. наук. фак. вид. – Вип. 3(5), 2017. – Електронні ресурс. – Режим доступу: http://am.eor.in.ua/images/adapt/Vol.3ped5/17ped3_5mirowska.pdf

10. Nakaz MON «Pro zatverdzhennia standartu vyshchoi osvity za spetsialnistiu 073 «Menedzhment» dlia drugoho (mahisterskoho) rivnia vyshchoi osvity» № 959 vid 10.07.2019. – Електронні ресурс. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/07/12/073-menedzhment-magistr.pdf>

11. Nikolaievskiy V. M. Sotsiologichna osvita v Ukraini: kryterii ta osvitni stratehii dosiahnennia yakosti / V.M. Nikolaievskiy. – Електронні ресурс. – Режим доступу: <http://www.sociology.kharkov.ua/docs/chten01/nick.doc>

12. Ostroverkhova N. Otsinka yakosti osvity [Tekst] / N. Ostroverkhova // *Osvita i upravlinnia*. – 2005. – Т. 8, № 1. – С. 109-113.

13. Standarty i rekomendatsii shchodo zabezpechennia yakosti v Yevropeiskomu prostori vyshchoi osvity. – Електронні ресурс. – Режим доступу: https://enqa.eu/indirme/esg/ESG%20in%20Ukrainian_by%20the%20British%20Council.pdf

14. Stankevych I. V. Sutnist poniattia «iakist vyshchoi osvity» v suchasnykh umovakh rozvytku / I. V. Stankevych // *Economic Annals-XXI* (2015), 9-10, p. 60-63.

15. Ukaz prezydenta Ukrainy «Pro Natsionalnu doktrynu rozvytku osvity» vid 17 kvitnia 2002 roku N 347/2002. – Електронні ресурс. – Режим доступу: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>

16. Upravlinnia yakistiu osvity u vyshchykh navchalnykh zakladakh [Tekst] : navch. posib. : u 2 ch. Ch. 1: Teoretychni zasady formuvannia system upravlinnia yakistiu nadannia osvitnikh posluh / kol. avt. ; za zah. red. chl.-kor. NAN Ukrainy V. S. Zahorskoho. – Lviv : LRIDU NADU, 2011. – 136 s.

Ольга Анатольевна Еременко

кандидат педагогических наук, доцент, докторант кафедры педагогики, методики и менеджмента образования Украинской инженерно-педагогической академии, г. Харьков, Украина

ОБЕСПЕЧЕНИЕ КАЧЕСТВА ПОДГОТОВКИ МАГИСТРОВ ПО УПРАВЛЕНИЮ УЧЕБНЫМ ЗАВЕДЕНИЕМ

Аннотация. В статье уделено внимание проблеме качества подготовки магистров в современных условиях реформации и трансформации общества и образования. Рассмотрены понятия «качество образования», «качество высшего образования». Автором предположено, что под качеством высшего образования можно рассматривать как достижение результата, максимально

приближенного к поставленной цели, соответствие требованиям, условиям, нормам и стандартам, а также общественную оценку степени удовлетворения образовательными услугами.

Особое внимание сосредоточено на обеспечении качества подготовки будущих менеджеров в сфере образования, которые будут повышать качество образования, компетентно управляя учебным заведением. К основным задачам обеспечения качества подготовки магистров автор статьи относит получение необходимых ресурсов (кадровых, материальных, научных и т.д.); организацию учебного процесса, которая наиболее адекватно отвечает современным тенденциям развития национальной и мировой экономики и образования; контроль образовательной деятельности ЗВО и качество подготовки специалистов на всех этапах и уровнях обучения. Поскольку одной из составляющих создания внутренней системы обеспечения качества подготовки магистров по управлению учебным заведением является соответствие содержания этой подготовки требованиям рынка образовательных услуг, рынка труда (в т. ч. потребностям работодателей), потребностей общества и соискателей образования, которые закладываются в соответствующих стандартах и программах, автором подробно рассмотрены образовательные программы магистерской подготовки. Особое внимание сосредоточено на теоретическом нормативном содержании и компетенциях, которые должны усвоить студенты.

В статье подчеркивается, что содержательная часть программы профессиональной подготовки магистров управления учреждением образования в целом формирует у магистрантов комплексные знания, умения и компетентности, повышает показатели результативности профессиональной деятельности, и в принципе направлены на обеспечение качества образования. Однако процесс подготовки магистров-управленцев построен на традиционном подходе к обучению, что ограничивает возможность в полной мере обеспечить качество высшего образования, и не способствует его повышению. Этот факт стимулирует образовательное сообщество совершенствовать существующие и искать новые технологии подготовки магистров-управленцев.

Ключевые слова: качество образования, обеспечение качества высшего образования, управление учебным заведением, стандарты, компетентности, образовательно-профессиональные программы.

Olha Yeromenko

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Doctoral Student,
Department of Pedagogy, Methods and Management of Education of the Ukrainian
Engineering and Pedagogical Academy, Kharkiv, Ukraine

PROVIDING QUALITY OF THE TRAINING THE MASTERS OF MANAGEMENT EDUCATION

Abstract. The article focuses on the problem of the quality of training the masters in modern conditions of reformation and transformation of society and education. The concepts of "quality of education", "quality of higher education" are considered. The author assumes that the quality of higher education can be considered as achievement of the result as closely as possible to the set goal, compliance with requirements, conditions, norms and standards, as well as public assessment of the degree of satisfaction with educational services.

Particular attention is paid to ensuring the quality of training of future education managers, who will ensure the quality of education while competently managing the educational establishment. The author of the article considers receiving the necessary resources (personnel, material, scientific, etc.) to the main tasks of ensuring the quality of master's training; organization of the educational process that most adequately corresponds to the current tendencies of development of national and world economy and education; control of the educational activity of the institution of higher education and the quality of training of specialists at all stages of education and at all levels.

As one of the components of creating an internal quality assurance system for the preparation of masters in management of an educational institution is the conformity of the content of this training to the requirements of the educational services market, the labor market (including the needs of employers), the needs of society and education recipients, which is laid down in the relevant standards and programs, the author examines in detail the educational programs of master's training, with special attention on theoretical normative content and competences that students must acquire.

In the article it is emphasized that the substantive part of the program of professional training of masters of management of the educational institution generally generates complex knowledge, skills and competences of the undergraduates, raises the performance indicators of professional activity, which is generally aimed at ensuring the quality of education. However, the training process for master-managers is based on the traditional approach to teaching, which limits the ability to fully ensure the quality of higher education, and does not contribute to its improvement. This fact stimulates the educational community to improve existing and seek new technologies for the training of master-managers.

Key words: quality of education, providing quality of higher education, management of educational institution, standards, competences, educational and professional programs.